

Maribor, Koroška cesta št. 5. List se do pošilja do odpovedi. Maročnina se plačuje v naprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rekopisi se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnine, inšerate in reklamacije.

Cene inšeratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprete reklamacije se pošiljajo prosto.

Cekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.600. Telefon interurb. št. 113.

42. številka.

MARIBOR, dne 1. oktobra 1925.

59. letnik.

Vstrajajmo v borbi za načela!

Borba, ki jo vodi naša stranka, je načelna. Mi se borimo za načela, ki si jih je izbral in za katere se zavzema naš narod. Drugega cilja naša stranka nikdar ni imela, kakor da dovede program in s tem življenjske zahteve našega naroda do zmage.

Ker je naša borba usmerjena v stvarnem pravcu in ker se vsi osebni oziri in interesi puščajo v nemar, naša stranka ni nikdar zagrešila takega izdajstva nad pravicami slovenskega naroda, kakor demokratska stranka in stranka slovenskih samostojnežev, ki sta glasovali za centralistično ustavo, ali pa hrvatski voditelj Stjepan Radić, ki je zapustil hrvatski federalistični narodni program ter se pridružil krogu centralistov v naši državi.

Slovensko ljudstvo dobro ve, da je borba, ki jo vodi naša stranka, borba za slovenski narod in njegove pravice, in zato ohranjuje zvestobo SLS ter vztraja pod njeno zastavo.

Zbor zastopnikov SLS iz mariborskega okrožja v nedeljo, 20. septembra, v Mariboru je to sijajno dokazal. Vsi delegati so z živahnim odobravanjem potrdili politiko vodstva SLS. Niti eden glas se ni dvignil proti. Vsi so klicali dr. Korošcu in drugim našim poslancem: »Vztrajajte! Mi se borimo z Vami.«

To je bila tako enoglasna potrditev politike, ki jo vodi SLS in njen parlamentarni klub v narodni skupščini, da je morala tudi na naše politične nasprotnike napraviti najjačji utis.

In ga je napravila. Vse želje in nade naših političnih protivnikov na razrahljanje, razmajanje in oslavljanje vrst SLS so se izjalovile. Vrste naše stranke so strnjene in drže čvrsto skupaj, kakor pre jn še bolj ko prej. Čim dalje, tem večja in popolnejša je sloga med voditelji stranke in med ljudstvom. To je dejstvo, mimo katerega ne morejo iti naši nasprotniki. Neprijetno je naše neprijateljstvo tudi dirnilo soglasje, s katerim je zbor delegatov potrdil vse temeljne točke strankinega programa. Predvsem to velja o kulturno-političnem programu.

Poslanec dr. Hohnjec je med splošnim odobravanjem zbora delegatov nanovo formuliral ta program ter raztolmačil načela, po katerih se mora urediti šola v naši državi in razmerje države do cerkve.

Glasilu samostojno demokratske stranke, ljubljanskemu »Jutru« ta načela ne ugajajo in zato je takoj po mariborskem shodu napadlo ta program in tudi poslanca dr. Hohnjeca kot tolmača tega programa. To je dokaz, da so samostojni demokratje v istini to, za kar veljajo,

nasprotniki cerkve, njene svobode in njenih življenjskih zahtev.

Po mišljenju naših gospodov liberalcev in njihovih somišljenikov v vrstah Pucelj-Prepeluhovega priveska Radičeve stranke v Sloveniji, bi razmerje med državo in Cerkvijo moralo biti to-le: Država je vir vseh pravic. Druge pravice nimajo ne poedinci ne narod, kakor samotisto, ki jo njim priznava država. Tudi cerkev ima samo toliko in tiste pravice, katere ji daje država. Država vodi nadoblast nad cerkvijo in njenim delovanjem. Država ima odločilno besedo pri nameščanju škofov, župnikov in katehetov. Država ima kontrolno oblast nad obče- vanjem škofov z rimskim papežem in nad obče- vanjem škofa s svojimi verniki.

Taka naziranja se naravnost protivijo postanku, bistvu in nalogi katoliške cerkve, ki je od Boga ustanovljena popolna družba, da vodi vse ljudi k večnemu zveličanju. Ako hoče katoliška cerkev izvršiti svojo od Boga prejeta nalogo tudi v naši državi, mora biti od državne oblasti neodvisna ter mora imeti neovirano možnost, da vrši svoje zvanje in delovanje, kakor to zahtevajo njena lastna pravila. V tem njenem delu jo država mora podpirati, in to v svoj lasten prid. Najboljše in za naše razmere najpripravnije razmerje med državo in cerkvijo je torej složno sodelovanje med državo in cerkvijo.

To zahtevo dr. Hohnjeca je naša liberalna gospoda hudo zamerila. Pred njenimi očmi biva kot ideal razmerja med državo in cerkvijo francoska ločitev države od cerkve, ki je pogazila bistvene in neoddatne cerkvene pravice. Državi popolnoma podvržena cerkev brez gmočnih sredstev: to bi bil ideal naših takozvanih svobodomislecev.

Istotako in še bolj odklanjajo gospodje liberalci in svobodomisleci izvajanja dr. Hohnjeca o katoliškem stališču v šolskem vprašanju. Dr. Hohnjec je tozadevno zahtevo naše stranke kratko in jedrnat izjavil: »Za slovensko katoliško dečo — slovenska katoliška šola!« Pri tem piše ljubljansko »Jutro«: »Ali se more kdo najti, ki v naših razmerah resno vzame to zahtevo?«

Resno jemlje to zahtevo slovensko ljudstvo. Mariborski shod SLS je to dokazal jasno in sijajno. Slovenski starši si svojih pravic nad svojimi otroci ne bodo dali nikdar in od nikogar vzeti, tudi od države ne. Šola je in sme biti samo namestnica familije ter mora mladino vzgojevati po načelih in zahtevah staršev. Od tega stališča se slovensko ljudstvo ne da premakniti.

V tem vprašanju vlada popolno soglasje med zahtevami vseh katoliških narodov. Isti dan, ko je bil v Mariboru zbor delegatov SLS, so se vršila na Dunaju zborovanja katoliških roditeljskih in vzgojnih organizacij. Na enem teh zborovanj je 21. septembra govoril

znani dr. Marx, voditelj katoličanov v Nemčiji, ki je bil pri letošnjih volitvah za predsednika republike Nemčije kandidat ne samo katoliškega centra, marveč tudi socialnih demokratov, in vseh resničnih demokratov. Dr. Marx je na Dunaju vzkliknil: »Katoliški otroci v katoliške šole! Hočemo katoliško konfesionelno šolo. Naša obljuba mora biti, da katoliški otroci spadajo v katoliške šole. Otroci se morajo vzgojiti Bogu v čast in sebi v dobro!«

Ali je to klerikalizem? »Jutro« se dne 25. septembra povrača na izvajanja dr. Hohnjeca ter jih imenuje klerikalizem. Ako je to klerikalizem, potem je toliko klerikalcev na svetu, kolikor je svestnih katoličanov, ki se zavedajo svojih dolžnosti do Boga, do cerkve in do mladine in ki hočejo dobro svojim otrokom.

Kakor našim liberalcem ni po godu naš katoliški program, tako tudi odklanjajo naš slovenski program in zato zavračajo besede dr. Korošca na mariborskem shodu. S tem dokazujejo, koliko jim je do obrambe verskih in narodnih svetinj slovenskega ljudstva. Slovenski narod pa, ki je tako impozantno izjavil svoje mišljenje na mariborskem shodu, bo svojim načelom dal še učinkovitejši izraz pri volitvah. Mi se držimo nasveta dr. Korošca: »Vztrajajte!« Mi vztrajamo pri svojih načelih, v borbi za svoj program. In ker vztrajamo, bomo tudi zmagali.

Slovenskim prosvetnim kulturnim društvom!

Letos dne 26. novembra obhajamo 125 letnico A. M. Slomškovega rojstva in dne 27. novembra 60 letnico dr. J. E. Krekovega rojstva, dve veliki obletnici tik drugo za drugo, dveh največjih sinov, ljudskih vzgojiteljev in socialnih delavcev v slovenskem rodu. Mali slovenski narod je imel nešteto pesnikov, pisateljev in drugih imenitnih mož, a nikomur ni bil prisojen tako veličasten in topel spomin med narodom kakor Slomšku in Kreku. V skoro vsaki slovenski hiši najdeš sliko teh dveh mož, kmet in delavec, meščan in izobraženec ponizno klanjata pred njima svojo glavo; vsakemu Slovincu zaigra srce ob njunih imenih.

Dva rodova nas ločita od živega Slomška, dokaj let je že tudi prešlo, odkar je zapustil svoje ljudstvo nezabni Krek, nov rod pa je med tem vstal v našem Slomškovem in Krekovem ljudstvu. Zato ničesar ni tako potrebnega, kakor da v sedanjem času in rodu obnovimo Slomškovega in Krekovega duha. Na vsej črti bo potem naša mladina zaživela prerajeno življenje; kajti

Dvignil ga je od tal, zdelo se mu je, da leti z njim po zraku kdo ve kam.

Spet je izgubil zavest.

Čudno — Arnot si je trl glavo, da bi razumel vse te dogodke in jih spravil v zvezo in v red. Divje rjovenje, orjaška bela postava, strah črncev, nerazumljiva rešitev — vse to mu je šlo trudnih možganih.

Kako da žive duše ni blizu —?

Listje je šušljalo, čul je brenčanje muh in hroščev, na mirijade jih je moralo biti na samotni livadi, ptičje petje in živžganje je odmevalo iz pragozda, opice so žlobudrale in vriščale, — vsi ti glasovi so se pomešavali in družili v čudno, neznano, uspavajočo harmonijo, iz vedno večje daljave in se mu je zdelo da prihaja k njemu —

Arnot je utrujen zaspal.

Ko se je zbudil, je ležala dolga senca po trati. Pozno popoldne je že menda bilo.

Spet izprva ni vedel, kaj je z njim. Pa kmalu se je spomnil. Spanec ga je osvežil in misli so se mu razbistrile.

Pogledal je krog sebe in zapazil zunaj na trati pred vhodom človeka.

Sedel je, ali pravzaprav čepel slonel na nogah, s hrbtom je bil obrnjen k njemu.

Mogočna pleča je razkazoval neznanec, pleča, ki so pričala o silni moči. Usnjato obleko je nosil. Gola koža na tilniku in na rokav je bila vsa ožgana in rjava od solnca.

Arnot je vkljub temu brž spoznal, da je mož belokozec. Zahvalil je Boga.

S slabotnim glasom ga je poklical.

Koj se je neznanec obrnil, vstal — kaki mogočni udi, kaka lepa postava, je pomislil Arnot — in stopil k šatoru.

Džungla I. del se dobi v ponatisu v prodajalni Cirilove tiskarne. Cena 18 D, s poštnino 19.50 D.

LISTEK.

„Džungla.“

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški epikal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

DRUGI DEL.

I.

Kako je Trzan Arnotu življenje rešil.

Poročnik Arnot se je zbudil iz težke nezvesti in pogledal krog sebe.

Ležal je na mehki travi in duhteči praproti, nad njim se je bočil nizek šator iz vejevja. Skozi vhod pri nogah je videl ven na zeleno trato in par korakov dalje se je začela gosta, neprodorna džungla.

Ves slab je bil in zdelan, bolj ko se mu je vračala zavest, huje je čutil po vsem telesu skeleče rane, vsaka kost, vsaka mišica ga je bolela.

Zasukal je glavo, pa v vratu ga je zbodlo, rajši je spet zaprl oči in tiho obležal.

Kje je —? Pri sovražnikih? Pri prijateljih? Kako je prišel sem? To so bile njegove prve misli.

Počasi se mu je vračal spomin.

Da, takole je bilo —. V džunglo so šli, on in Carpenter in četa pomorščakov —. Nad črnce, ki so ugrabili neko gospodično —. Da, Porter, Ine Porter ji je bilo ime, dobro se je spominjal. Pa kedar je to bilo —?

Ubogo dekle! Kje je sedaj? Med črnci je ni videl.

Strasna usoda —!

Pa kako je prišel med črnce —?

Ah, da —! Hitel je naprej, njegovi ljudje so zaostali. Mudilo se mu je. In potem —. Oh, še sedaj ga boli glava —! Strašen udarec je dobil od nekega, od vseh strani so padli nadenj črnci —. To je še videl, pa nič več —.

In nato se je spet zavedel. Divjaško kričanje ga je zbudilo.

Koliko časa je neki minilo od strašnega udarca pa da je spet odprl oči —? Morebiti dan, morebiti dva dni —.

Noč je bila. Krog njega so se gonili črnci v divjem plesu, vpili ter vihteli sulice in nože. Ognji so goreli.

Postavili so ga na noge in vlekli h kolu. Pljuvali so vanj, ga bili s koli, zbadali z noži in sulicami, suvali —. Kamenje je letelo nanj. Da ga niso branili oboroženi črnci, raztrgala bi ga bila podivjana tolpa.

Privezali so ga h kolu. Ostro so mu rezale vezi v meso.

In začel se je strašen prizor, da mu je kri ledenela. Tistikrat je mislil, da je prišla njegova zadnja ura —.

Priporočil je dušo Bogu in sklenil, da umre kakor se spodobi za francoskega vojaka —.

Sulica se mu je zabolila v roko, druga v meča —. In tretja in četrta —. Bliže in bliže so prihajali v divjih skokih —.

Tedaj pa je za njegovim hrbtom zarjavela strašna žival. Še danes mu zveni po ušesu grozni glas —.

Črnci so okameneli, nato pa planili v beg. Črez vrat in nos —. V hipu je bil sam.

Lasje so se mu ježili. Divjaki so ga zapustili, samo da bo še grozovitejšemu sovražniku prišel v kremplje —.

Pa mesto strašnega gorile je stopil predenj mlad belokoz orjak, v trenutku so bile prerezane vezi, zdrknil bi bil na tla od slabosti, da ga ni prestrigel neznanec v krepke roke.

z obnovitvijo Slomškovega in Krekovega duha bomo obnovili vso slavno dedščino slovenske narodne preteklosti. Duh slovenske preteklosti se izraža ravno v največjih narodovih sinovih, ki so izhajali iz njega in delovali zanj. Ti označujejo vrhunec razvoja narodnega genija v času in prostoru, veliki narodovi možje so tudi sredstvo, da po njih duševno in kulturno raste ves narod, se dviga nad samega sebe, da stremi njegov živi organizem kvišku do tistih idealnih višin, ki mu jih je odmenila božja Previdnost.

Žal, da je najnovejši razvoj tudi idealno slovensko ljudstvo z drugimi narodi vred porinil v materialistični tok. Stara slovenska poštenost in kremenitost v novem ljudstvu propada, tu pa tam tudi umira, razjedajoča propalost bolesterne moderne kulture že tudi med nami ohlo dviguje svojo glavo; Slomško in Krekovo ljudstvo se vedno bolj oddaljuje od svojih vzornikov.

Skrajni čas je, da zaobrnemo ta pogubonosni razvoj v ljudstvu, da vpostavimo zopet duha Slomška in Kreka na stara mesta ter v njem in po njem obnovimo vsa polja našega narodnega bitja in žitja; družino, župnijo, stanove, šolo, književnost, umetnost in celotno ljudsko kulturo. Na vseh poljih sta nam odkrila Slomšek in Krek neminljive zaklade, ki moremo iz njih za-jemati za vse čase. Kot duševno sorodna genija sta Slomšek in Krek za stoletje naprej pokazala pot slovenskemu narodu, učeča in delujoča iz naroda za narod, sta odkrila zadnje življenjske zakone slovenske narodne samobitnosti ter tako postala nesmrtna v našem narodnem spominu.

Vsak na svojem polju sta Slomšek in Krek Slovenstvu nenadomestljiva. Slomšek je zajel najgloblje in najbolj skrite nihanje in utripe slovenskega srca, vso njegovo ljubeznivost in plemenitost, vernost, lepoto in pesniško globokost, v svoje spise in postal tako buditelj in dramitelj za vedno. Tako odločno kakor on, še do njegove dobe ni nihče poudarjal pristno narodnega, slovenskega stališča. V svojih ognjevitih govorih, pro-zetih tople, požrtvovalne ljubezni do slovenske domovine in do slovenskega jezika, v svojih mnogoštevilnih spisih, prepojenih z nepokvarjenim duhom iskrene domaćnosti in preproste prisrčnosti, je v nemal ponizno in prezirano dušo slovenskega trpinca za močno ljubezen do rodne zemlje in do lastnega jezika. »Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo zadobili od svojih starih, je talent, ki nam ga je Gospod nebes in zemlje izročil. Beseda materina je vseh dobrot največja dobrota, jasno ogledalo vsakega ljudstva... Ljubite svoj rod, spoštujte svoj jezik! Za čast svojega jezika vsak pošten mož bolj skrbi ko pošten ženin za čast in poštenje svoje neveste! Ne bodi Vas sram, da ste Slovenci, to naj bo Vaša čast!« Taká je bila njegova beseda. Slovenskemu ljudstvu je Slomšek zbudil veselje do lepe slovenske pesmi, ljubezen do starih, častiljivih običajev in navad. S spretno roko in z dobrim razumevanjem slovenske duše je položil prve temelje slovenski šoli, z veliko vztrajnostjo je budil in bodril pisateljske talente in je po njih in s svojimi spisi odločilno vplival na razvoj slovenskega slovstva. Največji dobrotnik slovenskega naroda pa je postal z ustanovitvijo Družbe sv. Mohorja, rešitelj velikega dela slovenskega Spodnjega Štajerja vsled prestavitve škofijskega sedeža iz St. Andraža v La-budski dolini v Maribor.

Krek pa je sodobnemu kulturnemu in socialnemu razvoju primerno pozval svoje ljudstvo k bratski tekmi z drugimi narodi na kulturnem in gospodarskem polju. Z genialnim pogledom v prihodnost ga je vzgajal za

Njegov obraz je bil moško lep in prikupljiv. Arnotu se je zdelo, da še ni videl kedaj tako prikupljivega in dobrodušnega obraza.

Sklonil se je, zlezal pod vejevje, počenil k njemu in mu položil hladno roko na čelo.

Arnot ga je nagovoril francoski. Pa neznanec je le samo odkimal, — žalostno, tako se je Arnotu zdelo.

Poskusil je z angleščino, pa spet je neznanec odkimal. Enako brezuspešno je poskusil ruski, španski, laški.

Arnot je znal par besed v jeziku, ki ga govorijo črnici na zapadni afriški obali. Poskusil je še te, pa čudni belokožec jih tudi ni razumel.

Molče je pregledal njegove rane, zlezal iz šatora in izginil.

Arnot se prav nič ni bal, da se njegov čuvar ne bi vrnil. Čudno čuvstvo ga je objelo. Varnega in mirnega se je čutil v rokah belega, molčечеge orjaka. Gotovo je šel, si je mislil, da poskrbi zanj in za njegovo varnost.

In res se je čez četrto ure vrnil s polnim naročjem sadežev in s kokosovo lupino polno hladne sveže vode.

Arnot je hlastno pil in pojedel tudi peščico sadja. Čutil se je, da nima mrzlice.

Spet je poskusil v različnih jezikih, da bi navezal pogovor s svojim nemim bolničarjem, pa slejkoprej brez uspeha.

Hipoma je nemí čuvar planil iz šatora, pa se koj spet vrnil s koščeki lubja v roki in — čudo vseh čudov! — s svinčnikom.

Počenil je poleg Arnota in minuto ali kaj pisal in risal s svinčnikom po mehki gladki notranji strani lubja. Popisani košček je dal Francozu.

Arnot se je zelo čutil.

Na lubju je bral v jasnih tiskanih črkah tole sporočilo v angleškem jeziku.

Poglej, poglej si našo Mico, kako ti ona pravi zna, napravi si kar veselico, — opere vse, kar se ji da.

Kadar ima »GAZELA« milo, ti pere rada noč in dan, očisti vsako ti perilo, njen trud nikdar ti ni zaman.

veliko jugoslovansko bodočnost, v katere začetkih živimo.

Ker tvori dedščina obeh teh mož višek našega slovenskega in jugoslovanskega prosvetnega programa ter daje temelj naši ljudski izobrazbi, smatrajo Prosvetna zveza v Mariboru in Ljubljani ter Družba sv. Mohorja v Prevaljah za svojo največjo dolžnost, da pozovejo vsa slovenska prosvetna in kulturna društva k dostojni proslavi Slomšek-Krekovih rojstnih obletnic. Ta proslava naj bo v znamenju poživitja Slomškovega in Krekovega duha v vseh društvenih članah in v vsem slovenskem ljudstvu. Proslava naj se ne izvršuje v velikih zunanjih manifestacijah, temveč v tistem, notranjem, resnem delu; kakor sta tiho in resno delala Slomšek in Krek, tako hočemo ob njunih obletnicah tudi v našem ljudstvu poživiti zmisel za tako delo. Združiti hočemo Slomškovo skromno natančnost in podrobno ljubezen do vsega, kar je domače-slovenskega, s Krekovo genialno velikopoteznostjo. Tako bomo postavili nezrušljive temelje za veliko našo slovensko in jugoslovansko bodočnost!

Za Prosvetno zvezo v Mariboru:

Prof. Ivan Prijatelj,

Jože Stabej,

Za Prosvetno zvezo v Ljubljani:

Dr. Jakob Mohorič

Vinko Zor.

Za Družbo sv. Mohorja v Prevaljah:

Dr. Fr. Cukala,

Fr. S. Finžgar.

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU RAZGLAŠA.

Koroški dan naj se imenuje nedelja, 11. oktobra t. l. Letos so se zedinile vse kulturne organizacije, da pod velikopotezno akcijo Jugoslovanske Matice izvedejo

»Jaz sem Trzan. Kdo si ti? Ali znaš brati?«

Arnot je pograbil za svinčnik. Pa obstal je.

Neznani človek je pisal angleški. Torej je bil Anglež in je gotovo tudi govoril angleški. Čudno da ga prej ni razumel —

»Seveda znam brati angleški!« mu je povedal počasi in razločno. »In tudi govoriti. Hvala Bogu, sedaj se bova pa lahko pogovarjala! Najprvo, blagi rešitelj, pri-srčna zahvala za vse, kar si zame storil!«

Pa neznanec je odmajal z glavo in pokazal na lubje in svinčnik.

»Moj Bog!« je vzkliknil Arnot. »Če si Anglež in če znaš angleški pisati — kako da ne znaš govoriti tega jezika?«

Pa tedaj se mu je zasvetilo v glavi —

Mož je bil nem, morebiti celo gluhi in nem obenem! Napisal mu je torej odgovor na lubje v angleščini.

»Jaz sem Pavel Arnot, poročnik francoske vojne mornarice. Zahvaljujem se za vse, kar si zame storil! Rešil si mi življenje. Vse kar imam, je tvoje! — Kako da ne govoriš angleški?«

Trzan je pogledal pisanje, gubal čelo, spet pogledal, končno pa zmajal z glavo in zapisal:

»Ne znam brati. Piši kakor piše Trzan!«

Čudno, je pomislil Arnot. Tale človek zna menda le tiskane črke brati in pisati —!

Narisal mu je torej odgovor v velikih, pravilnih, tiskanih črkah in neznančev obraz se je razjasnil.

Koj mu je odpisal:

»Trzan govori le jezik Kršakovega rodu. Nekoliko tudi Tantara, slona, in Nume, leva. Tudi drugo ljudstvo džungle nekoliko razume. Nikdar pa še ni govoril z nobenim človekom, le enkrat z belim dekletom. Pa tudi z njo le v znamenjih.«

Arnot se je hudo čutil.

resno in dostojno manifestacijo za slovenski Korotan. Mi ne vemo, kaj je rodna gruda, ker prebivamo v mirnih sotorih. Naši bratje onstran Karavank bi nam lahko povedali, kako dragocena je svobodna domovina. Kako so se nekdanj bojevali naši predniki za to svobodo! Koliko junakov sniva smrtno spanje v slovenski zemlji, prepojeni s krvjo slovenskih fantov in mož! Še stoje neminljivi spomeniki, kateri še danes pričajo o domovinski ljubezni naših očetov! Tabori in Straže iz turških časov pričajo, kako so ljubili nekoč Slovenci svojo zemljo. Ali naj sedanji rod dopusti, da oskrunjajo naši narodni sovražniki ono grudo, katero je že stoletja obdeloval slovenski kmet? Ali naj prav sodobni rod molče prenese oni strahotni udarec, ki se že bliža, da pride zemlja, katera je bila nekoč zibelka slovenstva, Gospodstva polje, z vsemi zgodovinskimi spomeniki pod Nemčijo? Zato se zbudite Slovenci ob bregovih Save in se spomnite bratov ob bregovih Drave, koroških Slovencev!

Kot uvod k veličastni manifestaciji priredita Prosvetni zvezi 9. oktobra t. l. svoj Prosvetni večer, kateri bo posvečen Koroški. Kjerkoli so podružnice Jugoslovanske Matice, naj prosvetna društva sodelujejo pri njih proslavah! Ker pa to ni mogoče morda vsled krajevnih razmer, naj proslave ta velepomembni praznik prosvetna, izobraževalna in delavska društva z vsemi svojimi odseki samostojno. Tvarino za predavanja in deklamacije prejmejo društva pravočasno. Pevske točke in dramatične prizore pa naj začno takoj študirati. Kjer pa žele več, naj se obrnejo na Prosvetno zvezo, ki ima na razpolago tudi zgodovinsko igro »Umeščenje Valuka za koroškega kneza in vojvodo pri Gosposveti na Koroškem«.

Slovenci in Slovenke, pokažite, kako ljuba in mila vam je koroška zemljica, kjer je tekla zibel slovenske domovine in omike!

Pregledniške pole naj včlanjena društva, ki tega še kljub okrožnici niso storila, takoj pošljejo, ker jih nujno rabimo. Prosimo, da so pole točno izpolnjene v vseh rubrikah, da ne b. treba naknadnega povpraševanja. Prosvetna zveza ne bo odnehala prej, dokler ne dobi od vsakega včlanjenega društva natančnih podatkov.

15. redni občni zbor Prosvetne zveze se bo vršil v Mariboru dne 23. novembra t. l. Opozarjamo na to, da se sedaj vsa društva, da se vedo zadostno pripraviti na ta občni zbor in da razmišljajo, koga pošljejo kot delegata na občni zbor. Vsako društvo mora poslati enega delegata, ker letošnji občni zbor bo za našo prosveto velike važnosti.

IZDAJANJE IZVOZNIH DOVOLJENJ ZA VINO.

Robert Košar.

Zadnji »Kmeti list« z dne 23. septembra t. l. je prinesel resolucije okrožnega odbora SKS v Mariboru, v katerih se zahteva pod točko 4. »da se pooblasti veliki župan v Mariboru za izdajanje izvoznih dovoljenj za vino«.

Dovolim si v interesu našega vinskega izvoza sledeče pripomniti: Čemu rabimo mi v vinorodni državi izvozno dovoljenje? Čim več izvažamo, tem bolj je za nas. Težišče kontrole trgovsko pogojenega kontingenta leži v Nem. Avstriji — pri nas pa naj vlada samo evide-nca, da lahko protestiramo, ako bi nam nem. avstrijska republika morda predčasno zaprla uvoz.

Zato mislim, da bi naj bil naš izvoz popolnoma prost, in da bi izdajanje specialnih izvoznih dovoljenj

Neverjetno, nemogoče se mu je zdelo, kar je do-življal. Tale človek, dorasel, v polni moški dobi, močen, zdravih udov in čutov — pa še ni govoril z nobenim človekom, sploh ni znal govoriti nobenega jezika. Pač pa govori z živalmi in celo razume je. In pri vsem tem zna — angleški brati in pisati, četudi le samo tiskane črke.

Zamišljen je gledal Arnot na popisano lubje.

Oči so mu obstale na besedah »le enkrat z belim dekletom«.

Zavzel se je.

Zavzel se je.

Katero belo dekle misli neznanec —?

Ah — ! Seveda —. Ine Porter —! Tod pač blizu in daleč nobenega drugega belega dekleta ni bilo najti —

Vsega se je spomnil. Da — to je bilo tisto mlado dekle, črne se jo ugrabili in šel jo je iskat s četo pomorščakov.

Čudne misli so mu prihajale.

Kje, kako je prišel tale gozdni človek z Ino Porter vkup —? Ali je bil v zvezi z ropom —?

Pogledal je v dobrodušni poštenu obraz, ki je z napeto radovednostjo zrl vanj.

Ne —! Hudoben tale človek ni bil.

Pregnal je hudo sumničenje, ki mu je vstajalo vzlet svinčnik in zapisal:

»Kje se je srečal s tistim belim dekletom?«

In Trzan je odgovoril:

»Trzan jo je videl na obrežju pri koči, kjer so tudi še drugi beli ljudje. Dolgo je temu.«

In kje je sedaj belo dekle?«

Napeto je čakal Arnot na odgovor.

»Pri belih ljudeh v koči Trzana ob morju,« je pisal Trzan.

(Dalje prihodnjič)